

БЛОК "ВЗЯТТЯ КАЛУ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ"

Аналіз калу — важлива складова частина обстеження хворих з захворюваннями органів травлення. Лабораторне дослідження калу дозволяє не тільки дати характеристику функціональної здібності органів травлення, але також є об'єктивним тестом для уточнення діагнозу захворювання.

Результати дослідження калу багато в чому залежать від правильної психологічної підготовки хворого, від дотримання правил взяття калу, від часу доставки матеріалу в лабораторію. Враховуючи те, що кожне лабораторне дослідження калу має свої особливості, перш ніж принести матеріал в лабораторію, хворий повинен отримати консультацію у медичної сестри, а дії медичної сестри в цьому плані повинні бути грамотними і правильними.

Блок "Взяття калу для лабораторних досліджень" включає практичні навички:

Ном ер п/п	Назва практичного навичку	Рівень відповід альності
А.	Взяття калу для копрологічного дослідження.	3
Б.	Взяття калу для дослідження на яйця гельмінтів	3
В.	Взяття калу для бактеріологічного дослідження.	3
Г.	Підготовка хворого для взяття калу на приховану кров.	3

Оснащення блоку:

штатив для пробірок, стерильні пробірки з харчовим середовищем, металеву петлю та ватно-марлевою пробкою, чашка Петрі з харчовим середовищем, пробірки з консервантом, скляний чистий сухий посуд із широкою горловиною (скляна банка ємністю 250 мл) з кришкою, дерев'яна паличка або дерев'яний шпатель, підкладне судно або нічний горщик, клейонка, гумові рукавички, супроводжуюча етикетка,

СХЕМА НАПИСАННЯ АЛГОРИТМУ ПРАКТИЧНОГО НАВИКУ:

Місце проведення.

Оснащення робочого місця.

Попередня підготовка до виконання навичку.

Основні етапи виконання навичку.

А. ВЗЯТТЯ КАЛУ ДЛЯ КОПРОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

Загальний (копрологічний) аналіз передбачає макроскопічне, мікроскопічне і просте хімічне дослідження калу. При макроскопічному дослідженні калу визначають: колір, консистенцію, форму, запах, домішки (слиз, гній, кров, паразити). При мікроскопічному дослідженні калу виявляють м'язові волокна, рослинну клітковину, жирні кислоти,

лейкоцити, еритроцити, яйця гельмінтів. Хімічне дослідження калу проводять з метою визначення реакції калу, прихованої крові та інше.

/ . Місце проведення:

стаціонар, домашні умови.

Оснащення робочого місця:

Підкладне судно або нічний горщик.

Чиста суха скляна банка ємністю 250 мл з кришкою.

Дерев'яна паличка або дерев'яний шпатель.

Супроводжуюча етикетка (направлення).

Попередня

підготовка до виконання навичку:

підготувати чисту суху скляну банку ємністю 250 мл з кришкою;

написати направлення, в якому вказати дані

а) для стаціонарного хворого:

В лабораторію: Копрологічне дослідження калу Прізвище, ім'я, по батькові хворого Відділення стаціонару № палати Дата

Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію: Копрологічне дослідження калу Прізвище, ім'я, по батькові хворого Домашня адреса Дата

Підпис лікаря

прикріпити супроводжуючу етикетку (направлення) до банки;

в банку поставити дерев'яну паличку або дерев'яний шпатель;

для стаціонарного хворого підготовлену банку з кришкою і дерев'яним шпателем принести в палату звечора;

провести інструктаж хворого про правила взяття калу на дане дослідження.

IV. Основні етапи виконання навичку:

Попередити хворого, що за 4-5 днів до дослідження він не повинен приймати ліків, які впливають на перистальтику кишок (красавки, атропіну), ліків, які змінюють колір калу (залізо, барій, вісмут). Не можна направляти кал на дослідження після приймання рицинової, вазелінової та інших олій.

Попередити хворого, що в період підготовки до збирання калу не можна застосовувати ректальних свічок, клізм, теплових процедур на живіт.

Уранці в день дослідження випорожнитись у чисте, сухе судно або нічний горщик (судно або горщик не дозволяється перед актом дефекації обробляти дезінфікуючими розчинами!).

Попередити хворого, що кал має бути вільним від сторонніх домішок, наприклад сечі (помочитися необхідно в унітаз).

4. За допомогою дерев'яної палички або дерев'яного шпателя взяти з кількох місць 15-20 г свіжовиділеного калу (у теплому вигляді) і перенести в чисту суху банку. Банку закрити кришкою.

5. Хворий, який перебуває на ліжковому режимі, повинен випорожнитись у чисте сухе судно в ліжку; безпосередньо перед актом дефекації дати хворому сечоприймач. Взяти дерев'яною паличкою або дерев'яним шпа-

телем свіжовиділений кал (15-20 г), перенести в чисту суху банку. Банку закрити кришкою.

Якщо хворий страждає закрепом, то можна зібрати кал на дослідження після випорожнення в будь-який час (про це слід його попередити).

Кал доставити для дослідження в лабораторію одразу після дефекації, бажано в теплому вигляді, щоб у ньому не відбулися зміни під дією мікроорганізмів та ферментів.

Якщо копрологічне дослідження проводиться з метою діагностування лямбліозу, то скляна банка з відібраним свіжим калом одразу ж ставиться на водяну баню (в посудину з теплою водою, закритою кришкою) і матеріал необхідно негайно доставити в лабораторію.

Б. ВЗЯТТЯ КАЛУ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ЯЙЦЯ ГЕЛЬМІНТІВ.

Важливим елементом мікроскопічного дослідження є виявлення яєць гельмінтів (аскарид, гостриків, ціп'яка та інших). */. Місце проведення:* стаціонар, домашні умови.

Оснащення робочого місця:

Підкладне судно або нічний горщик.

Чиста суха скляна банка ємністю 250 мл з кришкою.

Дерев'яна паличка або дерев'яний шпатель.

Супроводжуюча етикетка (направлення).

Попередня підготовка до виконання навичку:

- аналогічна тій, яка проводилася у навичку "А" з різницею вказівки мети дослідження:

а) для стаціонарного хворого:

В лабораторію Аналіз калу на яйця гельмінтів Прізвище, ім'я, по батькові хворого Відділення стаціонару № палати Дата

Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію Аналіз калу на яйця гельмінтів Прізвище, ім'я, по батькові хворого Домашня адреса Дата

Підпис лікаря

IV. Основні етапи виконання навичку:

Хворому випорожнитися у чисте сухе судно або горщик.

За допомогою дерев'яної палички або дерев'яного шпателя зібрати в банку кал з трьох різних місць в кількості 30-50 г у теплому вигляді. Банку закрити кришкою.

При прийманні хворим антигельмінтних препаратів слід направити на

дослідження всю порцію калу.

При закрепах кал збирають у будь-який час після випорожнення.

Забезпечити своєчасне відправлення матеріалу до лабораторії (протягом 30 хвилин).

При пошуках яєць гельмінтів не слід обмежуватися одноразовим обстеженням. У людини, зараженої гельмінтами бувають періоди, коли виявити паразити у фекаліях не вдається. Тому остаточний негативний результат можна отримати лише після 4-5 разового обстеження калу з проміжками 2-3 дні.

Для виявлення

гостриків, які є збудником ентеробіозу необхідно зробити зіскоб з періональних складок довколо заднього проходу. Зіскоб береться ватним тампоном, змоченим у гліцерині (ватний тампон кріпиться на дерев'яну паличку). Дерев'яну паличку з вологим ватним тампоном після зіскобу опустити в чистий сухий флакон з-під пеніциліну; прикріпити супроводжуючу етикетку і аналіз одразу ж відправити в лабораторію, щоб попередити висихання ватного тампона.

В. ВЗЯТТЯ КАЛУ ДЛЯ БАКТЕРІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

Бактеріологічне дослідження калу дозволяє виявити збудників кишкових інфекційних захворювань (ентеропатогенну кишкову паличку, дизентерійну паличку, сальмонели — збудників черевного тифу, паратифів А і В та збудників харчових токсикоінфекцій). */.* **Місце**

проведення:

стаціонар, інфекційний кабінет поліклініки.

Оснащення робочого місця:

Штатив для пробірок.

Стерильні пробірки з харчовим середовищем, металеву петлею та ватно-марлевою пробкою.

Чашка Петрі з харчовим середовищем.

Пробірки з консервантом.

Супроводжуюча етикетка.

Гумові рукавички.

Клейонка.

Попередня підготовка до виконання навику:

7.

отримати в бактеріологічній лабораторії стерильні пробірки з харчовим середовищем, металеву петлею і ватно-марлевою пробкою;

написати направлення, в якому вказати дані **а) для стаціонарного хворого:**

В лабораторію Кал на бактеріологічне дослідження Прізвище, ім'я, по батькові хворого Відділення стаціонару № палати Дата і час взяття Підпис лікаря

б) для амбулаторного хворого:

В лабораторію Кал на бактеріологічне дослідження Прізвище, ім'я, по батькові хворого Домашня адреса Дата і час взяття Підпис лікаря - одягнути гумові рукавички.

IV. Основні етапи виконання навичку:

Запам'ятайте! Матеріал для бактеріологічного дослідження з діагностичною метою потрібно брати до застосування протимікробного лікування. В стаціонарі матеріал для першого бактеріологічного дослідження беруть у хворого в приймальньому відділенні.

Якщо забір калу

проводиться з метою виявлення сальмонел черевного тифу та паратифів, то кал потрібно брати з другого-третього тижня захворювання (лише через стільки часу з'являються ці збудники в калі) і результат дослідження при наявності їх буде позитивним.

Запропонувати хворому лягти на лівий бік з зігнутими в колінах та підігнутими до живота ногами.

Взяти у праву руку металеву петлю з стерильної пробірки, яка розміщується у штативі для пробірок.

Лівою рукою розвести сідниці, а правою рукою обережно ввести обертовими рухами металеву петлю в пряму кишку на 8-10 см.

Після введення петлі в пряму кишку зробити напівобертовий рух і вивести петлю з прямої кишки.

Опустити петлю в стерильну пробірку з харчовим середовищем, не торкаючися зовнішніх її стінок. Пробірку щільно закрити стерильною ватно-марлевою пробкою.

Прикріпити супроводжуючу етикетку до пробірки і матеріал одразу ж відправити в бактеріологічну лабораторію.

Після виведення металевої петлі з прямої кишки можна зробити безпосередньо посів на харчове середовище чашки Петрі. Чашку Петрі заклеїти стрічкою паперу, виписати направлення і занести в лабораторію.

Якщо дослідження не буде проводитися одразу, а за призначенням лікаря необхідно взяти матеріал у хворого (наприклад, у вечірній час), тоді металева петля після виведення з прямої кишки опускається в пробірку з консервантом (30% гліцерину і 70% фізіологічного розчину), а вранці наступного дня транспортується до лабораторії.

Г. ПІДГОТОВКА ХВОРОГО ДЛЯ ВЗЯТТЯ КАЛУ НА ПРИХОВАНУ КРОВ.

Знаходження крові в калі має велику діагностичну цінність для виявлення виразок і новоутворень в органах травлення. Колір калу змінюється тільки при значних кровотечах; незначні домішки крові визначаються лише спеціальними хімічними пробами, а тому і є такий термін "прихована кров".

і. Місце проведення:

стаціонар.

Оснащення робочого місця:

Підкладне судно або нічний горщик.

Чиста суха скляна банка ємністю 250 мл з кришкою.

Дерев'яна паличка або дерев'яний шпатель.

Супроводжуюча етикетка (направлення).

Попередня підготовка до виконання навичку:

підготувати чисту суху скляну банку ємністю 250 мл з кришкою;

написати направлення, в якому вказати дані

В лабораторію Аналіз калу на приховану кров Прізвище, ім'я, по батькові
хворого Відділення стаціонару №палати Дата

Підпис лікаря

прикріпити супроводжуючу етикетку (направлення) до банки;

в банку поставити дерев'яну паличку або дерев'яний шпатель;

підготовлену банку з кришкою і Дерев'яним шпателем принести в палату
звечора;

провести інструктаж хворого про його підготовку до взяття калу на дане
дослідження;

IV. Основні етапи виконання навичку:

Протягом 3-х днів до дослідження хворий повинен знаходитися на
безгемоглобіновій дієті: з раціону виключити м'ясо, рибу, печінку, ікру,
гречану крупу, яєчні страви, всі зелені овочі, буряк, помідори, яблука, гра-
нати.

Протягом 3-х днів не можна приймати медикаменти, що містять залізо,
йод, бром, вісмут.

В дні підготовки до дослідження не проводити хворому промивання
шлунка, зондування, не ставити клізми.

При кровоточивості ясен протягом 3-х днів не чистити зуби щіткою;

Необхідно виключити потрапляння крові з інших джерел (носова крово-
теча, кровотеча після видалення зуба).

Для дослідження за допомогою дерев'яної палички або дерев'яного
шпателя взяти 10-20 г ранкового свіжовиділеного калу із різних місць (із
зовнішньої поверхні та внутрішньої частини).

При наявності у хворого закрепів зібрати кал в будь-який час після
випорожнення.

У хворих, які перебувають на ліжковому режимі, кал спочатку збирають у
сухе чисте підкладне судно (хворий не повинен сюди мочитися). З судна
шпателем відібрати кал у банку.

Відправити зібраний матеріал у лабораторію.

